

alle andre Forhold her i Landet. Det er en Bestanddel af det store Opgjør, som engang maa finde Sted for at komme ud af de uregelmæssige Tilstande, som vi for Diebliffet befindes os i, og det forekommer mig derfor, at det vilde være forhastet nu at tage en enkelt bestemt Del ud deraf.

Men dertil vil jeg sige, at det, naar man vil gennemføre Reformen paa Oplysningens Omraade, ogsaa gjælder om, at man søger for ikke at reformere ensidigt, men at derimod Udviklingen og Reformerne ske saaledes, at hele Undervisningen lige fra øverst til nederst gennemføres paa en harmonisk Maade, hvor hver Ting kommer paa sin rette Plads og det ene ikke overvælder og underkuer det andet. Saa spørger jeg: er der nogen Grund til saaledes særlig at undtage Folkehøjskolerne? Jeg har fremhævet det samme Synspunkt, da vi behandlede Landbohøjskolen. Jeg sagde: Hvorfor skulle vi stille Landbohøjskolerne anderledes end andre Højskoler? Her siger jeg ogsaa: Inden vi gaa til et Bidrag til Folkehøjskolen, maa vi ogsaa lægge den i det rette Forhold til de andre Undervisningsanstalter. Jeg har ved tidligere Leilighed fremhævet, at der er Noget, der hedder Børneskoler og Fortsættelseskoler. Jeg skjønner ikke rettere, end at det vil være naturligt, inden man gaar til at regulere disse Skoleforhold, at søge først og fremmest at reformere fra Grunden af og begynde med Børneskolen og saa derefter se paa, hvad der kan udrettes gjennem Fortsættelseskolerne. Det er jo dog givet, at Spørgsmaalet om Folkehøjskolens Betydning og dens Udvikling først rigtigt kan vurderes, naar man har set, hvor langt vi kunne føre de unge Mennesker, inden de naaer til den Alder, da de skulle paa Højskolen. Det kan jo være, at naar vi faaer Børneskolen reformeret paa en fornuftig Maade og faar Fortsættelseskolen knyttet til den, kunne en hel Del af de unge Mennesker, der nu i en mere fremstreden Alder maa gaa og lære forskjellige Ting, slippe for det, fordi de kunne blive satte i Stand til at lære det tidligere, og det forekommer mig dog, at det er det Naturlige, at man lærer at gaa i Skole i den yngre Alder og, naar man er naaet til at blive Voksen, da lærer at arbejde for Livet, og at det derfor er desto bedre, jo mere man kan lære i Barndommen og jo mere man altsaa kan undgaa at ulejlige voksne Mennesker med at sidde paa Skolebænken. Naar jeg nu spørger: Er der Udsigt til Børneskolens Reform, saa vide vi jo, at der tidligere har foreligget Forslag desangaaende og at den høitæredede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Seavenius) ogsaa har

forelagt et Forslag i den Henseende, der, som vi have hørt, imidlertid forhindres ved Betænkelighed angaaende, hvor man skal faae Pengene fra. Det vil blive dyrt og saa maa Kommunerne give flere Benge. Saa, hvor skal Kommunerne faae Pengene fra? Vi anviste dem Muligheden for det gjennem det Lovforslag, vi behandlede forleden, og viste, hvorledes der, som jeg fremhævede forleden, gjennem de Indtægter, der vilde tilflyde Kommunerne, vilde blive Leilighed til at gavne den brede Befolkning i forskjellige Retninger, ogsaa i Henseende til bedre Skoler. Men der er ikke synderlig Udsigt til, at dette Forslag fremmes. Saa siger jeg: Naar Børneskolen staar i Stampen, naar der ikke er Udsigt til, at vi kunne faae den løst op saaledes, som den bør være, skjønner jeg ikke rettere, end at det egentlige Grundlag og Forudtætningen for den rette Afgjørelse af Ordningen af Folkehøjskolerne i Virkeligheden ikke er til Stede. Saa kommer jeg til et andet Forhold, det er den lærde Undervisning. Her er Tale om en Folkeundervisning. Saa, det er for saa vidt Noget, som har den høieste Betydning at bringe god og sund Oplysning ud blandt hele den store Befolkning, men hvorfra komme de Kræfter, der skulle bære dette Arbejde? Saa, vi behøve blot at se hen til de mere fremtrædende Folkehøjskolelærere. Hvilken Uddannelse have de faaet? De have faaet den akademiske Uddannelse. Saa kommer vi ganske naturligt til at spørge om, hvorledes det stiller sig med Virksomheden for at fremme og udvikle den akademiske Udvikling. Hvorledes behandler man Universitetet og de Dannelsesanstalter, der skulle forberede og lægge Grunden til den Uddannelse, som Universitetet skal tilvejebringe. Saa, jeg kan ikke negte, at jeg bliver ganske underlig tilmode, naar jeg nu læser om, hvorledes man i det andet Ting drøfter Universitetets økonomiske Forhold. Den Formue, vi en Gang eiede, er spist op, og nu forhandler man om, om vi ikke skal bringe Kæsterne paa Laanekontoret for at muliggjøre den fortsatte Eksistens derved. Vi have imidlertid faaet Noget for det. Det er Bygninger af et meget stort Omfang. Det er bethydningsfulde Anstalter, og vi kunne ikke noksom paa-skjønne og talke baade den høie Regjering og Rigsdag for, at de have ydet deres Medvirkning til, at disse store bethydningsfulde Foretagender have kunnet gennemføres, men jeg kan ikke undlade at fremhæve, at det er dog ikke gjort med Bygninger alene. Det er dog de levende Mennesker, som skulle øve deres Gjerning deri, som det egentlig kommer an paa, og for at de skulle kunne gjøre det